

TRYDYDD ADRODDIAD PWYLLGOR SAFONAU

CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU 2000 – C004-00

Cwyn yn erbyn Aelod

Cylch Gorchwyl ac Aelodau'r Pwyllgor Safonau

1. Etholwyd y Pwyllgor Safonau o dan Reol Sefydlog 16 i ystyried cwynion a gyfeirir ato gan y Llywydd ynghylch achosion ble y torrwyd neu ble y mae'n bosibl y torrwyd gofynion Rheol Sefydlog 4 neu unrhyw un o benderfyniadau'r Cynulliad mewn perthynas â buddiannau ariannol neu fuddiannau eraill Aelodau neu baragraff 2.8 Rheol Sefydlog 2; neu unrhyw un o'r protocolau neu ganllawiau mewn perthynas â safonau ymddygiad Aelodau a gymeradwywyd trwy benderfyniad y Cynulliad; neu'r canllawiau ar gyfer Ysgrifenyddion y Cynulliad a gymeradwywyd gan y Cynulliad o dan baragraff 2.7 Rheol Sefydlog 2.

2. David Melding yw Cadeirydd y Pwyllgor. Dyma'r aelodau:

David Melding (Cadeirydd)	Canol De Cymru	Ceidwadwyr
Cynog Dafis	Canolbarth a Gorllewin Cymru	Plaid Cymru
Richard Edwards	Preseli Sir Benfro	Llafur
Val Feld	Dwyrain Abertawe	Llafur
Janice Gregory	Ogwr	Llafur
Brian Hancock	Islwyn	Plaid Cymru
Christine Humphreys	Gogledd Cymru	Democratiaid Rhyddfrydol
Gareth Jones	Conwy	Plaid Cymru
Gwenda Thomas	Castell-nedd	Llafur
Clerc	Julie Grant	
Dirprwy Glerc	Jill Thomas	

Diben a Chwmpas yr Adroddiad

3. Gosodir yr adroddiad hwn gerbron y Cynulliad yn unol â Rheol Sefydlog 16.6. Mae'n ymwneud â chyn ble yr honnwyd i God Ymddygiad Aelodau'r Cynulliad, y penderfynwyd ei fabwysiadu gan y Cynulliad ar 18 Mai 1999, gael ei dorri trwy gamddefnyddio deunydd ysgrifennu'r Cynulliad.

4. Ymdriniwyd â'r gyn yn unol â'r drefn gwyno a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Safonau ar 6 Gorffennaf 2000 ac a gyhoeddwyd ar y Fewnrwyd/Rhyngwrwyd yn fuan wedi hynny.

5. Yn dilyn yr ymchwiliad rhagarweiniol gan yr Ymgynghorydd Annibynnol, cyfeiriodd y Llywydd y gyn o dan reol sefydlog 16.1 at Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor Safonau. O dan delerau'r weithdrefn, cyfeiriwyd y gyn wedi hynny at yr Ymgynghorydd Annibynnol iddo ef gynnal yr ymchwiliad ffeithiol ar ran y Pwyllgor. Hysbyswyd yr Aelod dan sylw, a rhoddwyd copi o'r drefn gwyno iddo.

6. Derbyniodd yr Ysgrifenyddiaeth adroddiad yr Ymgynghorydd a'i ddsbarthu i'r Pwyllgor ar 20 Hydref 2000. Cyfarfu'r Pwyllgor yn breifat ar 26 Hydref (o dan Reol Sefydlog 16.5) i ystyried y gyn. Roedd yr Aelod dan sylw wedi cael gwybod y gallai wneud cyflwyniad i'r Pwyllgor pe dymunai, ond dewisodd beidio â gwneud. Casgliad y Pwyllgor oedd y dylid gwrthod yr achos, am y rhesymau a grynhoir isod, ond y dylid gofyn i Bwyllgor y T ystyried gwneud ei ganllawiau yn fwy eglur. Wrth ystyried y mater, dylai ddarparu enghreifftiau a/neu ddiffiniadau o "personol" a "gwleidyddol bleidiol" ac ati, a nodi'r goblygiadau o ran adnoddau pe bai Aelodau'n defnyddio deunydd ysgrifennu'r Cynulliad ar gyfer cyfarchion digymell.

Crynodeb o ystyriaethau'r Pwyllgor

7. Gwnaed y gyn yn erbyn yr Aelod gan Aelod arall ar ran etholwraig a'i merch. Y cefndir i'r achos oedd bod Aelod o'r Cynulliad wedi defnyddio deunydd ysgrifennu'r Cynulliad i ysgrifennu at y ferch yn ei llongyfarch ar achlysur ei phen-blwydd yn 18 oed. Honnodd y sawl a gyflwynodd y gyn bod y llythyr yn ddefnydd amhriodol o'r deunydd ysgrifennu a ddarperir am ddim i Aelodau.

8. Y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau'r Cynulliad, a fabwysiadodd y Cynulliad ar 18 Mai 1999 yw'r prif god perthnasol. Noda paragraff 5 'Ymarfer yr Egwyddorion' yn y Cod:

"Ni chamddefnyddir unrhyw dâl neu lwfans a roddir i Aelodau at ddibenion cyhoeddus a rhaid dilyn yn ofalus y rheolau gweinyddol sy'n gymwys i daliadau a lwfansau o'r fath."

9. Mae canllawiau mewn perthynas â defnyddio deunydd ysgrifennu ac adnoddau eraill y Cynulliad wedi'u hystyried gan Bwyllgor y T a'u cymeradwyo gan y Llywydd, ond nid oeddynt wedi'u cyhoeddi ar adeg ysgrifennu ac anfon y llythyr. Cyhoeddwyd y canllawiau ar 13 Medi 2000. Maent yn nodi na ddylid defnyddio deunydd ysgrifennu'r Cynulliad ar gyfer gohebiaeth bersonol, nac at ddibenion gwleidyddiaeth bleidiol nac ymgyrchu.

10. Roedd y Pwyllgor yn bryderus iawn ynghylch goblygiadau'r achos ger eu bron, o ran adnoddau, pe byddai'r holl Aelodau yn mabwysiadu'r un arfer. Er nad oedd yr

achos yn torri'r canllawiau cyfredol fel y cyfryw, roedd yn amlwg bod defnyddio adnoddau'r Cynulliad ar gyfer materion o'r fath yn faes annelwig iawn. Roedd arferion a safbwyntiau'n amrywio rhwng grwpiau'r pleidiau ac oddi fewn iddynt. Teimlai'r Pwyllgor yn gryf bod angen canllawiau mwy pendant a rhai templedau o bosibl. Ni fyddai'r rhain yn gosod ffurf llythyrau yn derfynol ar gyfer Aelodau ond byddai'n rhoi rhyw arweiniad ynghylch yr hyn sy'n dderbyniol a'r hyn sy'n annerbyniol. Penderfynwyd y dylid gofyn i Bwyllgor y T ystyried y mater ymhellach gyda'r bwriad o roi canllawiau mwy eglur i Aelodau a'u staff.

Crynodeb

11. Dyma drydydd adroddiad y Pwyllgor Safonau a'r cyntaf ar gyn y mae wedi'i hystyried gan ddefnyddio'r weithdrefn newydd. Argymhelliad yr Ymgynghorydd Annibynnol ar Safonau oedd gwrthod y gyn ar y sail nad oedd llythyr yr Aelod at ei etholwr yn ddefnydd amhriodol o adnoddau'r Cynulliad. Nododd y Pwyllgor hyn, yn ogystal â'r ffaith nad oedd y canllawiau wedi'u cyhoeddi'n ffurfiol ar yr adeg yr anfonwyd y llythyr. Felly penderfynodd y Pwyllgor wrthod yr achos.

D MELDING

Cadeirydd y Pwyllgor Safonau Ymddygiad

Tachwedd 2000